

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาเฉพาะกรณี (Case study) ครูภาษาไทยดีเด่นในจังหวัดปัตตานี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการจัดการสอนภาษาไทย การปฏิบัติงาน ด้านงานกิจการนักเรียน งานแนะแนว งานธุรการ งานพัฒนา และคุณลักษณะในการปฏิบัติงานด้านการมีคุณธรรม จรรยาบรรณของครูภาษาไทยดีเด่น สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปัตตานี เพื่อให้การวิจัยบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ได้มีการดำเนินการวิจัยเป็นขั้นตอน ดังนี้คือ

1. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
2. การเลือกประชากรและตัวอย่างประชากร
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ศึกษาเอกสาร วารสาร รายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานของครูเพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการกำหนดปัญหา ความเป็นมาของการวิจัย แนวทางในการสร้างแบบสัมภาษณ์ แบบสอบถาม แบบสังเกต และแบบศึกษาเอกสารที่ใช้ในการวิจัย

2. รวบรวมข้อมูล แล้วนำมาสร้างข้อกระทงในเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยแต่ละชุด

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมีดังนี้

3.1 แบบสัมภาษณ์ มี 3 ชุด

3.1.1 แบบสัมภาษณ์ครูภาษาไทยดีเด่น

3.1.2 แบบสัมภาษณ์ผู้บริหารและครู

3.1.3 แบบสัมภาษณ์นักเรียน

3.2 แบบสอบถามครูและผู้บริหาร

3.3 แบบสังเกตการสอนของครูภาษาไทยดีเด่น

3.4 แบบศึกษาเอกสาร

แบบสัมภาษณ์ครูภาษาไทยดีเด่น แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้าง สอบถามเกี่ยวกับภูมิหลังของครูภาษาไทยดีเด่น

ตอนที่ 2 เป็นแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้าง สอบถามเกี่ยวกับการสอนภาษาไทย ด้านการเตรียมการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งประกอบด้วยเนื้อหาการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน การใช้สื่อการสอน การจัดบรรยากาศในห้องเรียน การวัดและประเมินผล และการสอนซ่อมเสริม อีกทั้งสอบถามเกี่ยวกับบทบาท หน้าที่ ความรับผิดชอบ ในการปฏิบัติงานด้าน งานกิจการนักเรียน งานแนะแนว งานธุรการ และงานพัฒนา

แบบสัมภาษณ์ผู้บริหารและครูในโรงเรียน เกี่ยวกับบทบาท หน้าที่ และความรับผิดชอบด้านงานสอน งานกิจการนักเรียน งานแนะแนว และงานพัฒนาของครูภาษาไทยดีเด่น เป็นแบบสัมภาษณ์กึ่งมีโครงสร้าง

แบบสัมภาษณ์นักเรียน เกี่ยวกับการสอนของครูภาษาไทยดีเด่น ด้านการเตรียมการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การใช้สื่อการสอน การจัดบรรยากาศในห้องเรียน การวัดและประเมินผล และการสอนซ่อมเสริม เป็นแบบสัมภาษณ์กึ่งมีโครงสร้าง

แบบสอบถามครูและผู้บริหารในโรงเรียนเกี่ยวกับ คุณลักษณะในการปฏิบัติงานของครูภาษาไทยดีเด่น เป็นแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ตามเกี่ยวกับคุณลักษณะ ด้านความมีคุณธรรม จรรยาบรรณ ได้แก่ ความเมตตา กรุณา ความยุติธรรม ความรับผิดชอบ ความมีวินัย ความซื่อสัตย์ ความอดทน ความประหยัด ความรักและศรัทธาในอาชีพครู ความเป็นประชาธิปไตยในการปฏิบัติงานและการดำรงชีวิต

แบบสังเกตการสอนของครูภาษาไทยดีเด่น เป็นแบบสังเกตและบันทึกผลการสังเกตแบบจดบันทึกรายละเอียด (Anecdotal Recording) เกี่ยวกับการสอนภาษาไทย ด้านการเตรียมการสอน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน ด้านบรรยากาศการจัดการเรียนการสอน ซึ่งจะสังเกตและบันทึกผลในชั้นเรียนในคาบนั้นๆ ตั้งแต่เริ่มต้นการสอนจนถึงสิ้นสุดการสอน

แบบศึกษาเอกสาร เป็นแบบบันทึกข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสารต่างๆ เช่น แผนการสอน บันทึกการสอน และเอกสารในการปฏิบัติงานของครูภาษาไทยดีเด่นในเรื่องจุดประสงค์ เนื้อหา กิจกรรม สื่อการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล และเอกสารผลงานที่ปรากฏ

4. นำเครื่องมือที่สร้างขึ้นไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบ แล้วนำมาแก้ไขเป็นฉบับชั่วคราว
5. นำเครื่องมือฉบับชั่วคราวไปทดลองใช้กับครูและนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง
6. นำเครื่องมือที่ได้ทดลองใช้แล้วมาปรับปรุงเป็นเครื่องมือฉบับสมบูรณ์

การเลือกประชากรและตัวอย่างประชากร

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูภาษาไทยดีเด่นที่ได้รับเลือกจากคุรุสภาเป็นครูภาษาไทยดีเด่นของจังหวัดปัตตานี ตั้งแต่ปีการศึกษา 2528 ถึงปีการศึกษา 2537 ที่ยังปฏิบัติงานครูอยู่ในระดับประถมศึกษาในจังหวัดปัตตานีจำนวน 7 คน สำหรับครูภาษาไทยดีเด่นที่ได้รับการคัดเลือกในปีการศึกษา 2528 ได้ย้ายออกจากจังหวัดปัตตานีแล้ว ส่วนปีการศึกษา 2532 และปีการศึกษา 2533 ทางจังหวัดปัตตานีไม่ได้ส่งครูเข้าร่วมการคัดเลือก

2. ตัวอย่างประชากร

2.1 ผู้บริหารโรงเรียนที่ครูภาษาไทยดีเด่นปฏิบัติงานอยู่จำนวน 7 คน

2.2 ครูหัวหน้าหมวด วิชาภาษาไทย หรือครูในสายชั้น หรือครูในโรงเรียนที่ครูภาษาไทยดีเด่นปฏิบัติงานอยู่ โรงเรียนละ 1 คน จำนวน 7 คน โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

2.3 นักเรียนในชั้นเรียนที่ครูภาษาไทยดีเด่นสอนอยู่ โดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ใช้อัตราส่วนร้อยละ 15 ของนักเรียนในชั้นเรียน ได้จำนวนนักเรียน ดังนี้

โรงเรียนบ้านยะรัง	ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	จำนวน 6 คน
โรงเรียนตลาดนัดบาซาเอ	ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2	จำนวน 5 คน
โรงเรียนตลาดนัดบาซาเอ	ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3	จำนวน 6 คน
โรงเรียนบ้านสายหมอก	ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1	จำนวน 4 คน
โรงเรียนวัดนพวงศาราม	ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	จำนวน 6 คน
โรงเรียนบ้านจะบังติกอ	ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5	จำนวน 6 คน
โรงเรียนบ้านโคกตันสะตอ	ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1	จำนวน 4 คน
รวมเป็นนักเรียนที่เป็นแหล่งข้อมูลทั้งหมด		37 คน

2.4 เอกสารที่ครูภาษาไทยดีเด่นใช้ในการปฏิบัติงาน ได้แก่ ปฏิทินการปฏิบัติงาน สมุดนิเทศ แผนการสอน เอกสารแผนการสอน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1. ทำหนังสือเพื่อขอความร่วมมือในการทำวิจัย จากบัณฑิตวิทยาลัย ส่งถึง ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดปัตตานี เพื่อขอเก็บข้อมูลในโรงเรียนที่ครูภาษาไทยดีเด่น ปฏิบัติงานอยู่

2. ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดปัตตานี ได้ทำหนังสือแจ้งไปยังหัวหน้าการ การประถมศึกษา อำเภอเมือง อำเภอยะรัง อำเภอโคกโพธิ์ และอำเภอหนองจิก เพื่อดำเนิน การให้ความร่วมมือในการวิจัย

3. หัวหน้าการการประถมศึกษา อำเภอเมือง อำเภอยะรัง อำเภอโคกโพธิ์ และ อำเภอหนองจิก ทำหนังสือแจ้งไปยังผู้บริหารโรงเรียน เพื่อขอให้ผู้วิจัยทำการเก็บข้อมูลในการ ทำวิจัย

4. ส่งจดหมายทางไปรษณีย์ เพื่อแจ้งให้ประชากรและแหล่งข้อมูลรู้ตัวล่วงหน้า

2 สัปดาห์ เพื่อทำการเก็บข้อมูล

5. เดินทางไปพบประชากรที่โรงเรียนตามเวลานัด เพื่อเก็บข้อมูล

5.1 สัมภาษณ์ประชากรและตัวอย่างประชากรตามวัน เวลาที่นัด พร้อมจดบันทึก และบันทึกเสียงด้วยตนเอง

5.2 สังเกตการจัดการเรียนการสอนของครูภาษาไทยดีเด่น โดยผู้วิจัยจะสังเกตอยู่ หลังห้อง ไม่ให้มีผลกระทบต่อ การเรียนการสอนของครูและนักเรียน โดยผู้วิจัยทำการสังเกต และ บันทึกผลด้วยตนเอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากรวบรวมข้อมูลจากวิธีการสัมภาษณ์ การสังเกต และจากการศึกษาเอกสาร แล้ว ผู้วิจัยใช้สถิติเชิงบรรยาย (Descriptive Statistics) และใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) แล้วนำเสนอในลักษณะของการบรรยาย

ในส่วนที่เป็นแบบสอบถาม ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าทางสถิติดังนี้

1. ค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean)
2. ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

แบบสอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะในการปฏิบัติงานของครูภาษาไทยดีเด่น ซึ่งเป็น
มาตราส่วนประเมินค่า 5 สเกล วิเคราะห์โดยการคำนวณหาค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
ในการประเมินค่า 5 สเกล แบบสอบถามทั้งหมดเป็นเชิงนิมิตาน (Positive Statement)
มากที่สุด = 5 มาก = 4 ปานกลาง = 3 น้อย = 2 น้อยที่สุด = 1

การแปลค่าเฉลี่ยด้านคุณลักษณะ

4.60 - 5.00 ครูและผู้บริหารโรงเรียนรับรู้ว่า ครูภาษาไทยดีเด่นมีคุณลักษณะตาม
เกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูมากที่สุด

3.60 - 4.59 ครูและผู้บริหารโรงเรียนรับรู้ว่า ครูภาษาไทยดีเด่นมีคุณลักษณะตาม
เกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูมาก

2.60 - 3.59 ครูและผู้บริหารโรงเรียนรับรู้ว่า ครูภาษาไทยดีเด่นมีคุณลักษณะตาม
เกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูปานกลาง

1.60 - 2.59 ครูและผู้บริหารโรงเรียนรับรู้ว่า ครูภาษาไทยดีเด่นมีคุณลักษณะตาม
เกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูน้อย

1.59 ลงไป ครูและผู้บริหารโรงเรียนรับรู้ว่า ครูภาษาไทยดีเด่นมีคุณลักษณะตาม
เกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูน้อยที่สุด

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย